

Методология за определяне на подпомагането по Екосхема за екстензивно поддържане на постоянно затревените площи¹

За изчисление на конкретните нива на подпомагане е използван модел, който е в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115. Основните принципи при разработване на методологията за изчисляване на плащанията е идентифициране и остойностяване на допълнително направени разходи и пропуснатите ползи, произтичащи от поетите задължения, като се вземат предвид определените целеви стойности. Тези плащания се отпускат годишно и може да покриват и транзакционни разходи.

Подходът за изчисляване на плащанията се базира на способа за тяхното калкулиране, указан в член 31 параграф 7 (б), като плащания за обезщетяване на активни земеделски стопани или групи от активни земеделски стопани за съвкупността или за част от направените допълнителни разходи и пропуснатите приходи в резултат на поетите задължения. Предложението за остойностяване на подпомагане за изпълнение на тази Еко схема е за компенсаторно плащане, което да покрива пропуснатите ползи от практикуването на екстензивно пасуване. Причините за предлагане на този подход могат да бъдат формулирани, като:

1. Екстензивното поддържане на постоянно затревени площи и пасища има безспорни екологични ползи и предоставя публични екологични блага, което може да бъде предоставено от животновъдни стопанства с преживни животни, отглеждани чрез пасищна технология;

2. Изпълнение на дейностите по тази Еко схема от страна на животновъдните стопани е свързано повече с пропуснати ползи от намален млеконадой, което се дължи на характеристиките на тези пасища, които се отличават с отдалеченост от животновъдните обекти и по-слаб тревостой, както и с факта, че се поддържа специфична гъстота на животните, което позволява изпасване, без да се нарушава възпроизводствените способности на тревните растения;

3. Поддържането на пасищата и затревените площи трябва да се възприема като екоуслуга, която е положително да бъде насърчена, особено във време и ситуация в България, където пасищното животновъдство се свива, както поради икономически причини с неговата конкурентоспособност, така и заради свиване броя на малките и средни фамилни стопанства, които обичайно го практикуват.

Еко схемата за екстензивно поддържане чрез изпасване води до благоприятни последици за намаляване на парниковите емисии. Съгласно методологията разработена от ФАО (2015) за изчисляване на емисиите от парникови газове от земеделието и ръководството за животновъдството и управление на оборския тор (2019) е установено, че практикуването на пасищно отглеждане намалява отделяните емисии от самото животновъдство съпоставено с оборното отглеждане, а същевременно ограничава емисиите и заради по-малкото биомаса, която остава от затревените площи. Проблем при затревените площи е анаеробното разлагане на тревната биомаса, която е източник на метан – CH_4 , който има 21 пъти по-голям парников ефект отколкото CO_2 . По този начин, насърчаването на еко схемата се прави заради екологичните ползи и

---

¹Преглед и обосновката са направени от проф. Светлана Александрова (УНСС), преизчисляване - доц. Божидар Иванов (ИАИ)

обществените блага, които произтичат от нея повече отколкото от допълнителните разходи за изпълняващите я, което е още една причина за възприемане на подход за допълнително плащане към изпълнителите на тази дейност.

Екосхемата надгражда изискванията на ДЗЕС 1 в качествен план по отношение поддържането на благоприятния статус на постоянно затревените площи. ДЗЕС 1 изисква поддържане на съотношението на постоянно затревените площи към общата земеделска площ на национално ниво. Предложената практика предвижда не само да се запази площта, но и върху нея да се приложи подходящ, съобразен с нуждите на природните местообитания режим на управление. Заложено е, площта на постоянно затревените площи да отговаря на изискванията за допустимост за директни плащания. Интензитета на поддържане на постоянно затревените площи е посредством екстензивно пашуване от 0.3 до 1 ЖЕ/ха. На постоянно затревените площи се осъществява пашуване на животни от минимум 60 дни през съответната година.

Подходът за изчисляване на актуализацията е като компенсаторно плащане, в съответствие с разпоредбите на чл. 82 от Регламент (ЕС) 2021/2115. Като референтни производствени и икономически показатели, които участват в определянето на компенсаторното плащане са пропуснатите приходи в млечното животновъдство. Алгоритъмът включва следните показатели:

Намален млекодобив от упражняване на екстензивно пашуване, по-слабия тревостой, постигане на по-добро изпасване и увеличаване на отдалечеността - представен е процентно. Представлява количеството намален млекодобив, поради поголемия брой животни, необходими за ефективното поддържане на затревените площи, което подобрява качеството на пасищата и предотвратява разпространението на инвазивни видове.

Средна млечност на ЖЕ (т/крава) – използвани са данни за средната млечност на животните през периода 2018-2020 г. от анализи и публикации на Отдел „Агростатистика“ към МЗ и базата данни от проектното моделиране, събрана от Центъра за икономически изследвания в селското стопанство – САРА и в Институт по аграрна икономика.

Средна цена на млякото – използвани са осреднените стойности на показателя за първото полугодие на 2022 г. г. по информация на НСИ, актуализиран съобразно настоящите оценки.

Алгоритъмът за изчисляване на компенсаторното плащане е представен в таблица 1.

Таблица 1. Алгоритъм за определяне на компенсаторно подпомагане по екосхемата „Екстензивно поддържане на постоянно затревените площи”

Екстензивно поддържане на постоянно затревените площи			
Намален млекодобив от упражняване на екстензивно пашуване, по-слабия тревостой и увеличаване на отдалечеността	1	процент	5,00
Средна млечност на ЖЕ	2	т/крава	3,75

Средна цена на млякото	3	лв/т	820,0
Разходи за труд за изготвяне на план за пашуване и прилагане на технологията на технологията	4	лв/ха	27,00
Компенсаторно плащане за екстензивно поддържане на постоянно затревени площи	$4 = (2 * 1/100) * 3 + 4$	лв/ха	180,75
	$5 = 4/1,9558$	евро/ха	92,42